

Geoekološki hazard, rizik i geoekološka povredivost

Vježbe – Geoekologija

Mr Goran Grozdanic
Nikšić, mart 2020

Geoeколоški hazard

- Hazard je vjerovatnoca pojavljivanja potencijalno štetnih prirodnih pojava (potrei, vulkani, požari, poplave i sl.) i uzrokovanih ljudskom aktivnošcu.
- Rizik je očekivani stepen gubitka kod pojavljivanja hazarda i
- Ranjivost je osjetljivost na pojavu hazarda
- Rizik se može iskazati preko veze hazarda i ranjivosti:

$$\mathbf{R = H \times V} \quad \mathbf{R - rizik; H - hazard; V - ranjivost.}$$

Geoekološki hazard

- **Prirodni rizik** može se smatrati stepenom ugroženosti nekog područja u pogledu očekivanog broja izgubljenih života, povrijeđenih lica, oštećenja imovine i prekid ekonomskih aktivnosti usled prirodnih opasnosti. drugim riječima, prirodna opsnost postaje prirodni rizik onda kada ona utice na gubitak stanovništva i imovine.
- **Prirodne nepogode** su pojave narušavanja stabilnosti prirodnih sistema djelovanjem prirodnih procesa, u posljednje vrijeme znatno izmjenjenih prirodnim uticajem.

Geoekološki hazard

- Usled promjene hemijskog sastava atmosphere, klimatske promjene i efekta staklene bašte, degradacija biosfere, neracionalnog trošenja resursa, zagađenosti atmosfere... Sve su to razlozi da se razmišlja o integraciji nauka sa prefiksom *geo i eko*:
 - geoekološki hazard
 - geoekološki rizik i
 - geoekološka predvidivost.

- **Geoekološki hazard** predstavlja proces, svojstva i stanje određenih dijelova litosfere, hidrosfere, atmosfere i kosmosa, koji predstavljaju opasnost za ljude, objekte, privredu i čovjekovu sredinu.
- **Geoekološki rizik** je vjerojatnoća te opasnosti koja se utvrđuje preko šteta na objektima i površinama u određenom vremenu.
- **Prirodni hazard** nastaje djelovanjem prirodnih sila na objekat (zemljotresi recimo mogu da utiču na promjenu toka rijeke). Ukoliko nam prirodna opasnost ugrožava naselja onda se to smatra prirodno-socijalim tipom geoekološkog hazarda.
- Ukoliko priroda djeluje na objekte tehnosfere, poput akumulacija, onda je u pitanju prirodno-tehnogeni tip **geoekološkog hazarda**.
- SLIKE

Opusten(

Poplave

- **Poplave** predstavljaju prirodnu opasnost koje su posledica ekstremnih vremenskih uslova i klimatskih pojava koje se javljaju u svim djelovima svijeta, s tim što su neki djelovi regioni više osjetljivi na sve opasnosti od drugih.

Šumski požari

- Od nastanka civilizacij, čovjek je bio vezan za šume. Odnos čovjeka prema ovom resursu, kroz istoriju se mijenjao, zavisno od toga koliko je čovjek istu poznaovao i uvažavao.
- Najekstremniji vid devastacije šuma predstavljaju požari.
- Po štetama i posledicama koje izazivaju, kao i površinama šuma koje godišnje unište, šumski požari predstavljaju globalni, ekološki i ekonomski problem.
- Požari mogu da budu ogromnih razmjera, pred tim vatrenim stihijama čovjek se osjeća bespomoćno.

Šumski požari

- Šumski požari predstavljaju stihijsko i nekontrolisano širenje vatre po šumskoj površini. Veličina opečarene površine i jačina požara zavisi od tipa vegetacije koji je ugrožen vatrom. Štete izazvane požarima su ogromne, i kreću se od materijalnih, do gubitka ljudskih života.

Šumski požari

- Šumski požar nastaje kao rezultat fizičko-hemijskih procesa kada se gorivni materijal, toplotni izvor i vazduh nađu u neophodnoj kombinaciji da obezbijede gorenje, tzv. požarni trougao.
- Pojava požara u šumi zavisi od klime, vlažnosti i količine gorivog biljnog materijala, kao i od aktivnosti čovjeka.
- Požari mogu biti: prizemni, visoki podzemni. Prvi su najčešći, pri čemu dolazi do gorenja prizemne vegetacije (trave, žbunje, otpadaka od drveta i sl.)

